

Saaremaa Ühisgümnaasium

Saaremaa laskespordi ajalugu

1998 - 2008

Uurimustöö

Autor: Grete Virveste

Juhendaja: Martin Kosemets

Kuressaare 2009

SISUKORD

SISUKORD.....	2
SISSEJUHATUS.....	3
1.SAARLASED TIITLIVÕISTLUSTEL.....	4
1.1.Eesti meistrivõistlused.....	4
1.1.1.Saaremaa laskurite võistkondlikud kohad Eesti meistrivõistlustel.....	4
1.1.2.Saaremaa laskurite individuaalsed koha Eesti meistrivõistlustel.....	5
1.2.3.Eesti noorte ja juunioride meistrivõistlused.....	6
2.VÕISTLUSED KURESSAARES.....	7
2.1.Saaremaa meistrivõistlused.....	7
2.1.1.50 meetri püss.....	7
2.1.2.Õhkrelvad.....	8
2.2.Saaremaa suurvõistlused.....	10
2.2.1.Saaremaa – Tammisaari sõpruskohtumine.....	10
2.2.2.Saaremaa Sügis.....	11
3.EKENÄS.....	13
3.1. Ekenäs – Kuressaare õhupüssivõistlus.....	13
4.TÄIENDAV MATERJAL.....	14
4.1.Kõrvaltvaatajate mõtteid.....	14
4.2.Tähelepanekud.....	15
KOKKUVÕTE.....	17
KASUTATUD KIRJANDUS.....	18

LISAD

Lisa 1. Saaremaa laskurite edetabel

Lisa 2. Saaremaa laskmise MV medalitabel

Lisa 3. KNHK laskmise lühiülevaade 2007

Lisa 4. KNHK laskmise lühiülevaade 2008

SISSEJUHATUS

1990-ndate aastate esimese poole sees oli Saaremaa laskmine heal järjel: jagus tegijaid ja oli ka medalikohti vabariigi tasemel. Mõõnaperiood tekkis 1996 – 1997. Uuesti hakkas laskesport kosuma 1998.a. Tänapäeva seisuga näib, et Saaremaa laskmine on Eestis arvestaval tasemel.

Käesoleva töö eesmärk on läbi statistika vaadelda ja analüüsida, kas ja kuidas on aastatel 1998 – 2008 areng toimunud ja mis suunas.

Vaatluse alla on võetud Saaremaa laskmisele olulisemad võistlused: Eesti tiitlivõistlused, Saaremaa meistrivõistlused ja Saaremaal toimunud suuremad vabariiklikud ja rahvusvahelised võistlused, samuti Ekenäs – Kuressaare õhupüssivõistlus, millel on oluline osa Saaremaa laskespordi arengus.

Esmalt on vaadeldud tiitlivõistlusi. Kui Eesti laskmist võib võrrelda maailma ja Euroopa tasemega, siis paslik on oma taseme kriteeriumiks võtta Eesti. Samas ei ole võimalik välja jätta kohapeal toimunut.

Põhiliseks allikaks on võistlusprotokollid. Välja on võetud nii vajalikud tulemused, kui ka mõned muud olulised arvandmed (näit. startide ja laskurite arv).

Siinkohal tuleb mainida, et absolutiseerida võistlustulemusi tulirelva-aladel ei tohi, sest kuskil ei kajastu ilmastikutingimused. Aga koos laskuri kohaga on võimalik siiski järeltõlgida teha.

Töö käigus sai palutud nimetatud teemal avaldada arvamust ka Saaremaal võistelnud teistel asjatundjatel. Lugeja võib tutvuda ka lisades esitatud muu statistilise materjaliga.

1. SAARLASED TIITLIVÕISTLUSTEL

1.1.Eesti meistrivõistlused

1.1.1.Saaremaa laskurite võistkondlikud kohad Eesti meistrivõistlustel

Saaremaa laskurid on võistkonnaga osalenud Eesti MV-1 järjepidevalt alates 1993.a. Iseenesest on tähelepanuväärne fakt, et võistkond on esindatud ka kõige raskemal alal – 3x40 lasku standard. Enne tulemuste tabeldamist oli eelduseks, et aastate lõikes on tegu tõusva kõveraga. Kuid nagu selgub tabelitest 1 ja 2 on nii kohad kui tulemused üsnagi hüplikud. Üheks põhjuseks on kindlasti ka numbrilise võistkondliku kogusumma puhul ilmaolud. Seetõttu on vast võistkonna koht Eesti mastaabis võrdluseks objektiivsem näitaja. Kuid siinjuures tuleb arvestada, et mõne tugevama laskuri puudumine (eelkõige 3x40 lasku), mõjutab kohe ka võistkondlikku kohta. Nii näiteks jäid Eesti MV-st seoses Saarte mängudega 1999.a. eemale Kaljo Lihulinn ja Jaak Jõgi. 2004.a. lõpetasid võistlemise Jaak Jõgi, 2005.a. Martin Kosemets, 2008.a. Kaljo Lihulinn. 2007.a. on tulemused jällegi kosunud ja siit võib teha järelduse, et järelkasv on olemas ja edasimineku silmnähtav.

Nagu tabelist 3 selgub, sai Saaremaa naiskonna välja alles 1995.a. See on üsnagi märkimisväärne fakt Saaremaa laskespordi ajaloos. Siingi on oluline areng just 2007 – 2008. Üheks põhjuseks viimaste aastate naiste tulemuste paranemises on ilmselt ka see, et Tartusse õppima asunud noortel on treeningvõimalus 2007.a. valminud Kaitseliidu Tartu Maleva ja Tartu Ülikooli lasketiirus.

Tabel 1

3 x 40 lasku, mehed

Aasta	Koht	Tulemus
1998	6	3160
1999	7	3052
2000	5	3197
2001	4	3256
2002	8	3208
2003	4	3269
2004	8	3219
2005	8	3131
2006	8	3158
2007	4	3243
2008	6	3234

Tabel 2

60 lasku lamades, mehed

Aasta	Koht	Tulemus
1998	7	1712
1999	6	1704
2000	6	1718
2001	11	1694
2002	12	1681
2003	10	1695
2004	5	1728
2005	8	1701
2006	13	1686
2007	4	1711
2008	6	1710

Tabel 3

3 x 20 lasku, naised

Aasta	Koht	Tulemus
2005	7	1453
2006	7	1414
2007	5	1484
2008	5	1572

1.1.2.Saaremaa laskurite individuaalsed koha Eesti meistrivõistlustel

Maailma ja Euroopa mastaabis peetakse heaks tulemust esimese poole hulgas, siis Saaremaa mastaabis on kohane välja tuua tulemused Eesti esimeses pooles. Järgnevalt ülevaade aastate lõikes.

1998. 60l. lam. M: 10.Martin Kosemets 582, 19.Rene Kivi 575, 27.Kaljo Lihulinn 569. 3x40l. M: 14.Jaak Jõgi 1084, 14.M. Kosemets 1078.

1999. 60l. lam. M: 22.M.Kosemets 572, 25.Martin Mäeks 568, 31.Sven Djomin 564. 3x40l. M: 14.M.Kosemets 1082.

2000. 60l. lam. M: 10.J.Jõgi 582, 25.M.Kosemets 570, 31.K.Lihulinn 566, 32.M.Mäeks 565. 3x40l. M: 16.M.Kosemets 1080, 17.J.Jõgi 1079.

2001. 60l. lam. M: 24.Margus Metshein 570, 34.M.Mäeks 566, 35.M.Kosemets 565. 3x40. M: 16.M.Kosemets 1092, 19.K.Lihulinn 1084, 22.J.Jõgi 1080.

2002. 60l. lam. M: 29.K.Lihulinn 574, 42.M.Metshein 565. 3x40l. M: 20.M.Kosemets 1095, 24.K.Lihulinn 1075.

2003. 60l. lam. M: 17.M.Kosemets 576, 24.J.Jõgi 571, 41.M.Metshein 564, 44.Liivo Valgma 563. 3x40l. M: 13.K.Lihulinn 1094, 18.J.Jõgi 1090, 22.M.Metshein 1085.

2004. 60l. lam. M: 13.M.Metshein 581, 19.K.Lihulinn 578, 31.M.Kosemets, 31.Sander Sink 569, 35.Andero Laurits 565. 3x40l. M: 23.M.Kosemets 1079.

2005. 60l. lam. M: 11.K.Lihulinn 583, 24.M.Metshein 573, 25.Mart Vares 572, 29.Sander Sink 569, 32.A.Laurits 567. 60l. lam. N: 14.Kaia Kindlam 570. 3x40 l. M: 21.A.Laurits 1076, 25.M.Metshein 1075.

2006. 60l. lam. M: 22.M.Metshein 572, 23.S.Sink 571, 36.K.Lihulinn 564. 3x40 l. M: 23.M.Metshein 1069.

2007. 60l. lam. M: 11.M.Metshein, 12.A.Laurits 572, 15.S.Sink 571, 22.Neeme Virveste 565. 60l. lam. N: 12.K.Kindlam 568. 3x40l. M: 13.M.Metshein 1094, 14.A.Laurits 1094.

2008. 60l. lam. M: 6.N.Virveste 582+101,7. 60l. lam. N: 8.K.Kindlam 568. 3x40l. M: 11.N.Virveste 1081. 3x20l. N: 10.K.Kindlam 528.

Ülaltoodust nähtub, et tulemuste osas suurt muutust ei ole, kuid märgatav on nn. põlvkondade vahetus. Võib öelda, et nähtavat tagasilööki ei ole uue generatsiooni pealekasv toonud ja järjepidevus on olemas. Kui võrrelda võistkondlikke tulemusi, siis saab teha järelduse, et tipud küll puuduvad, kuid tõusnud on keskmine tase. Just viimastel aastatel.

1.2.3. Eesti noorte ja juunioride meistrivõistlused

Võistkonna koht on näidatud individuaaltulemuste juures, kui võistkond on olnud. Võistkondlikku arvestust peetakse ainult noorte MV (P, T) arvestuses.

1999. 60l. lam. P: 10.Rait Kivi 554, 6.KNHK 1592. 3x20l. P: 6.KNHK 1330. 60l. lam. MJ: 11.Rait Kivi 554.

2001. 60l. lam. P: 4.KNHK 1672. 3x20l. P: 6.KNHK 1464. 60l. lam. MJ: 7.M.Metshein 570.

2002. 60l. lam. P: 5.KNHK 1646. 2x20l. P: 4.KNHK 1441. 60l. lam. MJ: 10.M.Metshein 565.

2003. 40l. õhupüss P: 14.S.Sink 351, 7.KNHK 922. 60l. lam. MJ: 5.M.Metshein 1085.

2004. 40l. õhupüss P: 7.Mati Vait 367, 6.KNHK 996. 60l. lam. P: 8.S.Sink 569, 12.M.Vares 561, 13.A.Laurits 560, 3.KNHK 1689. 3x20l. P: 10.M.Vait 512, 12.A.Laurits 506, 15.S.Sink 492, 4.KNHK 1510. 60l. lam. MJ: 13.S.Sink 569, 18.M.Vares 561, 19.A.Laurits 560. 3x40l. MJ: 12.M.Vait 1045.

2005. 40l. õhupüss P: 17.A.Laurits 350, 6.KNHK 1029. 60l. õhupüss MJ: 14.M.Vait 543, 19.A.Laurits 534.

2006. 60l. lam. MJ: 5.S.Sink 571.

2007. 60l. lam. NJ: 3.Kristi Sepp 567. 3x40l. MJ: 8.A.Laurits 1060.

2008. 40l. õhupüss P: 15.Aado Toomsalu 359. 60l. lam. P: 8.A.Toomsalu 564. 60l. lam. T: 11.K.Sepp 559, 3.KNHK 1644. 60l. lam. NJ: 9.G.Virveste 570. 60l. lam. MJ: 9.A.Toomsalu 568. 3x20l. NJ: 12.G.Virveste 520. 3x40l. MJ: 10.A.Toomsalu 1053. 40l. õhupüss T: 7.G.Virveste 357. 30l. lam T: 6.G.Virveste 285. 3x10l. T: 3.G.Virveste 270.

Kõikidel võistlustel ei ole küll saarlased osalenud (eelkõige materiaalsetel põhjustel) ja välja on jäetud need, kus kohta esimese poole sees ei olnud. Aga siin võib kindlalt väita, et

tagasilöögi tekkides kannatab konkurentsivõime eelkõige noorte ja juunioride osas. Ja taastumine võtab aega 3 – 5 aastat. Resultatiivsuse tsüklilisust võib ilmselt põhjendada ka vahendite nappusega. Kõigile kõike ei jagu ja paratamatult jääb mõnigi noor „vaeslapse ossa”. Aga näib, et süsteemne töö õpilastega toimub ja kandepinda on. Vastasel korral oleks nimetatud peatükk olemata.

2. VÕISTLUSED KURESSAARES

Paremaks mõistmiseks: startide arvu juures on silmas peetud just nimelt startide arvu, mis annab ülevaate võistluse mastaabist. Saarlaste arv näitab füüsiliselt osalenud inimesi ja võib öelda, et siin kajastub rohkem kandepind e. kui palju on iseseisvalt toimetulevaid laskureid.

2.1.Saaremaa meistrivõistlused

Saaremaa MV on korraldatud 1991.a. ja 1999.a-st edasi. Miks nii, ei oska tagantjärele öelda ka treener M.Kosemets. Tema sõnul oli 90-ndate teisel poolel põhjuseks ka koduse konkurentsi puudumine. Siit võib teha veelkord järelduse, et tollel ajal oli laskmine tõesti madalseisus. Protokolle sirvides tuleb välja, et katsetatud on erinevaid võistlussüsteeme ja lõplikult on asi paika loksunud viimastel aastatel. See raskendab omakorda tulemuste analüüsi. Mingigi objektiivse analüüsi jaoks on edaspidi välja võetud võitja tulemus ja kolme parema tulemuse keskmine alade lõikes. Medalivõitjatest kõigil aladel (s.h. püstol) annab ülevaate Saaremaa MV medalitabel (lisa 2).

2.1.1.50 meetri püss

1999. 30l. lam.: 1.M.Mäeks 285. 3x10l.: 1.J.Jõgi 270.

2000. 60l. lam.: 1.Lembit Mitt 565. 3x20l.: 1.J.Jõgi 529. Märkus: tabelis 4 on tulemused taandatud väikese harjutuse peale.

2001. 30l. lam. M: 1.M.Metshein 281. 30l. lam. N: 1.Svedlanna Babenkova 268. 3x10l.: 1.K.Lihulinn 270.

2002. 30l. lam. M: 1.L.Mitt 290. 30l. lam. N: 1.S.Babenkova 270. 3x10l. M: 1.J.Jõgi 269. 3x10l. N: 1.Marit Vaga 248.

2003. 30l. lam.: 1.K.Lihulinn 295. 3x10l.: 1.J.Jõgi 275.

2004. 30l. lam.: 1.K.Lihulinn 289. 3x10l.: 1.M.Metshein 275.

2005. 30l. lam.: 1.M.Vait 289. 3x10l.: 1.A.Laurits 270.

2006. 30l. lam. M: 1.K.Lihulinn 292. 30l. lam. N: 1.K.Kindlam 278. 3x10l. M: 1.K.Lihulinn 275. 3x10l. N: 1.Agnes Arge 237.

2007. 30l. lam. M: 1.N.Virveste 289. 30l. lam. N: 1.K.Sepp 285. 3x10l. M: 1.M.Saar 280. 3x10l. N: 1.K.Sepp 267.

2008. 30l. lam. M: 1.1.M.Metshein 291. 30l. lam. N: 1.K.Kindlam 280. 3x10l. M: 1.M.Saar 282. 3x10l. N: 1.K.Kindlam 263.

Saaremaa 50 meetri MV vaadeldes saab väita, et kandepind ja tase hakkas taastuma aastatel 2003 – 2004. Positiivne on see, et seos on olemas uue põlvkonna pealekasvuga ja vaatamata kriisiperioodile on süsteemne töö noortega pidevalt toimunud. Saab märkida, et k.o. sajandi esimese kümnendi keskpaigast on suurenenud tüdrukute ja naiste osakaal: alates 2006.a. on olnud põhjust pidada naiste ja meeste arvestust eraldi (vt. ka 1.1.1.). Veelkord leiab kinnitust väide, et „taastumine” võtab aega 3 – 5 aastat (tabel 4).

Tabel 4

Saaremaa MV 50m püssi-alade 3 parema tulemuse keskmine

Aasta	Starte	30l. lam.	3x10l.
1999	23	282	256
2000	29	282	257
2001	33	281	259
2002	42	286	264
2003	31	290	269
2004	35	288	270
2005	30	287	270
2006	29	286	266
2007	37	288	271
2008	40	290	274

2.1.2. Õhkrelvad

Saaremaa MV õhkrelvadest hakati korraldama alles 2002.a. Sellest ajast hakkas ka see relvaliik vähehaaval edenema. Põhjuseks oli siin eelkõige relvade puudus. Alustati kahe laenatud püssiga. M.Kosemetsa väitel on õhkrelvadest laskmise arengus suure panuse andnud L.Mitt, kes relvad „hankis”. Järgnevast statistikast on näha, et suurem edasimineki sai toimuma pärast 2005.a., millal alustati Tammisaaris õhupüssivõistlust (vt. pt.3. „Ekenäs”) ja

2007 – 2008, kui Kuressaare Noorte Huvikeskusel õnnestus mõnedki kaasaegsed relvad osta. Järgnevalt lühistatistika (analoogne meetodika eelmise peatükiga). Sobiv on võrdluseks tuua ka 2009.a. tulemused. Tabel 4A kajastab hästi nii eelnevat, kui järgnevat arengut ning, et materiaalse baasi osa ei saa alahinnata. Nagu paistab, on viimaste aastatel lisandunud Saaremaale võimekaid laskureid, kellel on 60 lasu harjutus jõukohane. Ja suhteliselt kõige suurem areng ongi toimunud viimasel kümnel aastal eelkõige õhkrelva-aladel.

2002. 40l. õhupüss M: 1.M.Metshein 357. 40l. õhupüss N: 1.S.Babenkova 330.

2003. 60l. õhupüss: 1.K.Lihulinn 541.

2004. 60l. õhupüss: M.Metshein 549.

2005. 60l. õhupüss: K.Lihulinn 562.

2006. 40l. õhupüss M: 1.M.Metshein 370. 40l. õhupüss N: 1.S.Babenkova 357. 60l. õhupüss M: 1.M.Saar 547. 60l. õhupüss N: 1.Aire Arge 520.

2007. 40l. õhupüss M: 1.M.Saar 376. 40l. õhupüss N: 1.K.Sepp 350. 60l. õhupüss M: 1.M.Metshein 556. 60l. õhupüss N: 1.K.Sepp 535.

2008. 40l. õhupüss M: 1.K.Lihulinn 372. 40l. õhupüss N: 1.K.Kindlam 366. 60l. õhupüss M: 1.A.Laurits 562. 60l. õhupüss N: 1.K.Kindlam 563.

2009. 40l. õhupüss M: 1.M.Saar 381. 40l. õhupüss N: 1.G.Virveste 371. 60l. õhupüss M: 1.A.Laurits 573. 60l. õhupüss N: 1.G.Virveste 558.

Tabel 4A

Saaremaa MV õhupüssi-alade 3 parema tulemuse keskmine

Aasta	Starte	40l.	60l.
2002	16	352	-
2003	24	-	530
2004	24	-	543
2005	17	-	543
2006	43	364	540
2007	37	371	553
2008	32	369	562
2009	34	377	571

Lembit Miti laenatud kahe õhupüssiga alustati 2002.a. õhkrelva-aladele eluvaimu sissepühumist.

2.2.Saaremaa suurvõistlused

K.o. ajal on Saaremaal kaks suurvõistlust: Saaremaa – Tammisaari sõpruskohtumine ja Saaremaa Sügis. Esimene on traditsioonilise programmiga võistlus ja teist võib nimetada alternatiivseks; eelkõige programmi poolest: kavas on lisaks turniirilaskmine, kus absoluutväärtuselt kehvema lasu omanik langeb välja (võistlevad standardi paremad) ja 2002.a. alates ühe lasu võistlus lamadesasendist, milles võitja on kõige täpsema kümne omanik. Selles töös viimane ei kajastu, sest tegu on viguriga „värgiga”, kuigi laskurite poolt sai see algusest sooja vastuvõtu osaliseks.

2.2.1.Saaremaa – Tammisaari sõpruskohtumine

2004.a. asus Kuressaare tiirus treenima Soome püstolilaskurite paremiku kuuluva Vidar Fagerströmi. Koos Martin Kosemetsaga otsustati juba järgmisel aastal korraldada Saaremaal sõprusvõistlus kahe sõpruslinna vahel, kuhu kutsuti ka sõbrad Piirivalvest, Tallinnast ja Tartumaalt. See oli ka esimene rahvusvaheline võistlus Saaremaal. Kohe esimesest korrast sai sellest osavõtjaterohke võistlus (tabel 5).

Tabel 5

Aasta	Starte	Saarlasi
2005	67	21
2006	59	17
2007	63	14
2008	65	19

Maailmameister Ralf Westerlundi ja Saaremaa laskurite suure sõbra Vidar Fagerströmi osa siinse laskesporti arengus on võimatu üle hinnata

Sellel võistlusel on peetud võistkondlikku arvestust 5-liikmeliste võistkondade vahel. Tuleb öelda, et kui standardilaskmises on isegi kolme laskuri kokkusaamine mitte kerge, siis omamoodi hea taseme näitaja on seegi. Nagu näha tabelist 6, on Saaremaa laskurite tase

tõusnud sel alal alates 2006.a. Siin võib teha järelduse, et tõusnud on keskmine tase. Positiivne on ka, et Saaremaal leidub laskureid, kes on võimelised suurematel võistlustel iseseisvalt toime tulema. Kui vaadata tabelit 5 ja 8, selgub, et see number ei olegi nii väike.

Kui vaadata lamadeslaskmise võistkondlikke tulemusi Eesti MV-1 ja sel võistlusel, siis mingit ühest järeldust teha ei ole võimalik (tabel 2 ja 7).

Tabel 6
3x20 lasku

Aasta	Koht	Tulemus
2005	1	2607
2006	2	2679
2007	2	2663
2008	2	2691

Tabel 7
60 lasku lamades

Aasta	Koht	Tulemus
2005	3	2821
2006	1	2880
2007	1	2866
2008	2	2857

Järgnevalt heidame pilgu saarlaste individuaalsetele tulemustele ja mida võib sellest järeldada. Kohad esikümnes (absoluutarvestus, klasse ei ole) aastate lõikes.

2005. 60l. lam.: 2.K.Lihulinn 585. 3x20 l.: 5.K.Lihulinn 544. 6.M.Metshein 543.

2006. 60l. lam.: 3.M. Saar 584, 4.L. Mitt 582, 10.S.Sink 574. 3x20l.: 3.M.Saar 561, 9.A.Laurits 539.

2007. 60l. lam.: 5.M.Metshein 580, 6.N.Virveste 578, 7.L.Mitt 576. 3x20 l.: 3.M.Saar 560, 10.M.Metshein 544.

2008. 60l. lam.: 4.M.Metshein 581, 7.L.Mitt 574. 3x20l.: 6.M.Metshein 548, 9.A.Laurits 544, 10.N.Virveste 539.

2.2.2.Saaremaa Sügis

Laskevõistlus Saaremaa Sügis sai alguse 1990.a. vastukaaluks levinud spordibürookraatiale, mis on vaba liigsest ametlikkusest ja samas väljapeetud võistlus Eesti tipplaskurite osavõtul. Osavõtjate arvu üle ei ole põhjust nuriseda, kuid tabelist 8 on ilusti näha Saaremaa laskmise seis pärast 1997.a. Siitki võib teha järelduse, et kandepind hakkas taastuma k.o. sajandil ja suurem edenemine on toimunud kandepinna osas viimasel paaril aastal. Kui Eesti tiitlivõistlustel sai välja võetud kohad esimese poole sees, siis siin on mõistlik tuua saarlaste kohad esikümnes (kogu eesti paremik ei ole ikkagi võistelnud, vaid osa sellest). Selgi võistlusel on tegu absoluutarvestusega, s.t. et mehed ja naised võistlevad ühes klassis.

Tabel 8

Aasta	Starte	Saarlasi
1998	75	7
1999	85	10
2000	95	18
2001	78	15
2002	73	16
2003	58	13
2004	84	14
2005	95	19
2006	75	14
2007	87	21
2008	81	18

2000.a. tõi esimese suurvõidu Saaremaale Kaljo Lihulinn 1959.a. valmistatud MZ-12-ga.

1998. Turniir: 8.J.Jõgi.

2000. 60l. lam.: 8.K.Lihulinn. 3x20l.: 5.K.Lihulinn 552, 9.J.Jõgi 545. Turniir: 1.K.Lihulinn, 8.J.Jõgi.

2001. 60l. lam.: 9.Jaanus Iilane 568. 3x20l.: 9.K.Lihulinn 549.

2002. 60l. lam.: 5.K.Lihulinn 584, 6.L. Mitt 583. 3x20l.: 10.K.Lihulinn 535.

2003. 60l. lam.: 4.M.Metshein 580, 6.K.Lihulinn 577. 8.M.Metshein 533.

2004. 60l. lam.: 8.S.Sink 575, 9.K.Lihulinn 578. 3x20l.: 8.M.Metshein 540.

2005. 60l. lam.: 7.M.Metshein 583, 10.A.Laurits 578. 3x20l: 6.M.Metshein 548, 8.K.Lihulinn 541, 9.A.Laurits 536. Turniir: 5.M.Vait, 7.K.Lihulinn.

2006. 60l. lam.: 6.K.Lihulinn 583, 8.M.Metshein 580, 10.N.Virveste 577. 3x20l.: 7.M.Metshein 546, 9.N.Virveste 537. Turniir: 6.N.Virveste, 8.M.Metshein.

2007. 60l. lam.: 3.M. Saar 588, 10.N.Virveste 576. 3x20l.: 1.M.Saar 571, 7.A.Laurits 545, 8.N.Virveste 543, 10.M.Metshein 542. Turniir: 3.M.Saar, 5.M.Metshein, 6.N.Virveste.

2008. 60l. lam. : 4.M.Saar 583, 7.A.Laurits 572, 8.L. Mitt 570, 10.Liisi Preedin 569. 3x20l.: 2.M.Saar 556, 9.M.Metshein 545, 10.K.Kindlam 539. Turniir: 1.M.Saar, 7.M.Metshein, 8.G.Virveste.

Põgus pilk tulemustele näitab, et 90-ndate teisel poolel oli Saaremaa laskmine madalseisus ja tõsisem edasimineku algas 2005.a. Kindlasti on selles oma osa sõprussidemete

loomisel Tammisaari laskuritega. Ja alates 2005.a. on oluliselt suurenenud rahaliste vahendite hulk (vt. 4.2.).

3.EKENÄS

3.1. Ekenäs – Kuressaare õhupüssivõistlus

Nimetatud võistlus on Saaremaa laskurite kalendris väga olulisel kohal. 2005.a. oli esmakordselt Saaremaa laskmise ajaloos Tammisaari linnas võimalik korraldada õhupüssis ühistreeningud. Tähtis on ka see, et tegu ei ole mitte ainult võistlusega, vaid ürituses on alati oma kultuuriprogramm, milles tutvutakse Soome ajaloo ja vaatamisväärsustega. Nii treeningutel kui võistlustel on alati toimunud arutelud kõigis laskesporti puudutavates küsimustes. Võib väita, et Tammisaarist omandatud teadmised ja oskused on palju juurde andnud Saaremaa laskespordi arengule. Nagu näha individuaalsetest tulemustest ja võistkondlikest (tabel 9) on suurem areng toimunud just paaril viimasel aastal. Nii nagu ei saa alahinnata materiaalsel baasi, on väga tähtis ka väljundi olemasolu. Võistkonnavõistlust on siingi peetud 5-liikmeliste võistkondade vahel, mis annab tasemest parema ülevaate. Individuaaltulemused on välja toodud kohad 10 absoluutselt parema tulemuse seas finaalvõistlusel, s.o. 60l. õhupüss.

2005. 4.M.Saar 576, 6.M.Vait 555.

2006. 7.M.Metshein 549, 9.A.Laurits 538.

2007. 4.M.Metshein 563, 8.K.Lihulinn 548, 9.K.Kindlam 545.

2008. 9.M.Saar 567.

Tabel 9

60 lasku õhupüss

Aasta	Koht	Tulemus
2005	2	2749
2006	3	2656
2007	2	2721
2008	2	2784

Võrreldes tulemusi tulirelva-aladel (vt. 2.2.1.) ja õhkrelva-aladel, siis tuleb öelda, et 50 meetri püssis ei ole tasemel nii suurt vahet, kui õhupüssilaskmises. Põhjuseks on siin eelkõige mahajäämus kaasaegse varustuse ja baasi osas.

4. TÄIENDAV MATERJAL

4.1. Kõrvaltvaatajate mõtteid

Joa Pruks (Estasport, laskespordiga tegelenud 1959-st aastast, I klassi laskur, Eesti Laskurliidu juhatuse liige, ISSF B-kategooria kohtunik).

Saaremaa laskesport on viimasel kümnendil liikunud pideval tõusuteel. Positiivne on see, et lasketiirus treenitakse mitte ainult noori laskesportlasi, vaid treeninguteks on võimalused ka noorteklassist väljakasvanud andekatel tegijatel. Saaremaa laskespordi areng on toimunud tänu professionaalsele treeningsüsteemile ja hästi läbiviidud võistlustele, kus osalevad meeleldi Eesti ja Soome tipplaskurid. Viimastel aastatel on hangitud Saaremaa laskuritele tiiptasemel kaasaegset spordivarustust, mis on samuti oluliseks teguriks heade tulemuste saavutamisel - Saaremaa laskurid on jõudnud vabariigi paremate hulka.

Ain Muru (MäLK, laskespordiga tegelenud alates 1969-st aastast, suurmeister, tõeline fanaatik).

Tase jääb võrreldes muu Eestiga veidi madalamaks. Kuid see on Saaremaal tegutsemiseks olemasolevaid tingimusi arvestades täiesti põhjendatud ja võib-olla isegi loogiline. Kuid vaatamata sellele ja tänu kohapeal tehtavale sihikindlale tööle näitab pidevat ja ühtlast tõusu.

Tooksin mõned põhjused, miks tase on selline, nagu ta on:

- asukohast tingitud suletus: harva saadakse kodunt välja võistlema, kohapeal vähe kodusest konkurentidest kõrgema tasemega võistlusi.
- kohapeal tegutsevate tippude (kas või Eesti tasemel) puudumine, kes natukenegi veaksid enda järgi taset veidi kõrgemale (mitte statistilist keskmist), s.t. olukorda kus „sabassörkijatel“ ise tekiks suurem huvi oma taset tõsta.
- enamik ettevõtmisi nõuab *suhteliselt* rohkem vahendeid ja aega kui mandril.

Eelpool kirjutatu võib olla üheks põhjuseks, mis võib luua tingimused sellise olukorra tekkimiseks, kus rahuldutakse oma „saareriigi“ tasemega.

Miks on mõnus Saaremaale (võistlema) tulla? Tunnetatav saarlastele omane ühtse pere olemus, kus nii vanemad kui nooremad, staažikad kui algajad kokku hoiavad ja üksteise eest väljas on.

Mul on hea meel kui oskan ning saan kas või natukenegi nõu ja jõuga abiks olla.

Vidar Fagerström (Raseborgs Skyttar, laskespordiga tegelenud alates 1962-st aastast, Soome meister, Ralf Westerlundi sõber).

Pärast seda, kui hakkasime koostööd tegema meie püssilaskurite ja KNHK laskurite vahel, u. viis a. tagasi, saan märkida, et saarlaste tulemused on kogu aeg tõusnud. Täna on selge, et võistlused on tasavägised. Meie iga-kevadised kokkusaamised ja võistlused Kuressaares on andnud võimaluse kõvale võistlusele Eesti tipplaskurite vastu ning head ühistreeningud. Samas oleme saanud hulga uusi sõpru.

Teine päris tähtis asi on, et Tammisaaris on hea õhkrelvatiir ja et saarlastel on võimalik seal teha põhjalik treeninglaager igal sügisel. Samaaegselt on see ka võimalus noortele tutvuda naaberriikide kultuuri ja ajalooga.

Matti Kanep (Piirivalve, laskespordiga tegelenud alates 1994-st aastast, meister, piirivalve laskespordi rajaja).

Kuna laskespordi varustuse kaasajastamine ja kogu materiaalse baasi viimine Euroopa tasemele nõuab suhteliselt suuri ühekordseid väljaminekuid ja saarlased peavad läbi ajama vähesega, siis võib öelda, et Saaremaa laskesport on väga hästi arenenud. Saaremaa laskevõistlused on alati väga kõrgel tasemel korraldatud. Eesti ulatuses on Saaremaa laskurid tugevad tegijad: võidetud medaleid ja saavutatud esikümme kohti. Veel paremaid tulemusi saavutamast takistab vähene osavõtt väljapool Saaremaad toimuvatest võistlustest. Selleks, et saavutada paremaid tulemusi on vaja olla pidevalt võistluste karussellis. Takistuseks on finantside ja varustuse puudus. Aga hea kui niigipaljugi saab tegeleda.

4.2. Tähelepanekud

- 2002.a. omistati Martin Kosemetsale ja Kaljo Lihulinale ISSF B-kategooria kohtuniku litsents, mis annab õiguse tegutseda kohtunikuna mistahes tasemel rahvusvahelisel võistlusel.
- 2004.a sõlmiti sõprussidemed Tammisaari linna laskuritega ja järgneval aastal alustati sõprusvõistlustega. Juba esimesest korrast kujunesid need isegi Soome tasemel arvestatavateks võistlusteks nii osalejate arvu kui tulemuste poolest. Saarlased said päris oma rahvusvahelise väljundi, kusjuures Raseborgs Skyttar on olnud aastatel 1998 – 2008 Soomes tulemuslikkuse poolest 1.-2. kohal.
- 2006.a. sai Martin Kosemets EOK IV kategooria lasketreeneri kutsetunnistuse.

- 2007.a. lasti esimest korda Saaremaa laskespordi ajaloos Saaremaa – EPV sõpruskohtumisel 3x40 lasku. 1995.a. alguse saanud rahvaspordiüritusest on tänaseks välja kasvanud püssialadel täismõõdus võistlus. 2007.a. oli 3x40 lasku osavõtjaid 12 ja 2008.a. 14. See näitab, et eelnevatel aastatel on tööd tehtud, kuna on üldse laskureid, kellele nimetatud harjutus jõukohane.
- Kui aastatel 2001 - 2004 jäid laskespordi raamatupidamislikud kulud ~30.000.- krooni piiresse, siis järgnevatel aastatel: 2005 – 43479.- , 2006 – 70396.- , 2007 – 93469.- , 2008 – 134537.- . 2006 – 2007 eraldas Kuressaare Linnavalitsus raha kahe kaasaegse õhupüssi ostmiseks. 2008.a. finantseeris Haridusministeerium 70864.- krooniga laskespordi varustuse soetamist, s.h. üks tippasemel õhupüss ja õhupüstol.
- Saaremaad esindanud laskurid Eesti Laskurliidu edetabelis. Aastatel 2000 – 2005 on edetabelis 6 tulemust. Kuid 2006.a. juba 21, 2007.a – 14 ja 2008.a – 11. Kõik on noorte ja juunioride tulemused.
- Neeme Virveste saavutas 2008.a. Eesti MV-l finaalkoha. Viimati oli Saaremaad esindanud laskur Eesti MV finaalis 1986.a. Samuti osaleti pärast sama pikka vahet jällegi Eesti B-klassi MV-l.
- 2008.a. tehti Saaremaa edetabelisse 71 parandust, enam kui ühelgi eelneval aastal.

KOKKUVÕTE

Lähtuvalt töö ülesehitusest on mõistlik järeldused esitada punktide kaupa.

1. Mingil põhjusel tagasilöögi ehk kriisiperioodi tekkides võtab taastumine 3 – 5 aastat, seda eelkõige noorte osas.

2. Saaremaa laskmine on oma arengus vaadeldud perioodil edasi läinud alates 2004. - 2005 .a. Suurem kvalitatiivne areng on toimunud siiski kahel viimasel aastal.

3. Viimase kümne aasta keskpaigast on tõusnud ka laskurite keskmine tase. Märgatavalt standardilaskmises. Vähemal määral lamadeslaskmises.

4. Harrastajate arv ei ole pärast kriisist väljumist aastate lõikes märkimisväärselt kasvanud, kuid on suurenenud nende inimeste arv, kes on võimelised osalema Eesti tasemega võistlustel. Positiivse poole pealt tuleb esile tõsta, et põlvkondade vahetus on noorte ja juunioride klassi tulemustele küll mõju avaldanud, aga terviklikus kontekstis ei ole see märgatav. Siit omakorda võib järeldada, et süsteemne ja plaanipärane töö on järjepidevalt toiminud.

5. Õhkrelvade aladel on märkimisväärne areng olnud viimasel kahel aastal. Siin on otsene seos faktiga, et mingilgi määral on suudetud hankida kaasaegset varustust.

6. Viimased aastate areng seostub ka sõprussidemete loomisega Raseborgs Skyttariga.

7. Märgatav seos taseme tõusu juures esineb rahastamise suurenemisega.

Laskmine on kallis ala, aga meid on aidanud paljud sõbrad ja erinevad ühingud ning liidud. Võime loota, et Saaremaa laskurid varuvad piisavalt jõudu, et maailmaski läbi lüüa.

Lõpuks võib öelda, et Saaremaa laskmine on arenenud positiivses suunas. On küll olnud mõningad läbikukkumised, kuid need ei ole märkimisväärselt negatiivset mõju avaldanud.

KASUTATUD KIRJANDUS

Eesti Laskuriidu infoteatmikud 1999 – 2004. Tallinn: Eesti Laskurliit.

Eesti Laskurliit. 2.märtsil 2009. <http://www.laskurliit.ee/>

Kosemets, M. Eraarhiiv. Väljaku 5, Kuressaare.